

geen loopgraaf kon laten aanleggen en geen artilleriepost kon verplaatsen zonder dat de nodige gegevens binnen korte tijd in Eindhoven of Londen bekend waren. Cordeaux, chef van *MI-6* voor West-Europa, zei (wij nemen aan: in de loop van '44) tegen minister van Lidth, 'dat', aldus deze, 'de beste prestaties werden verricht door de Nederlandse inlichtingendienst'¹; aan van Lidth was verder door Cordeaux en Selborne (de voor *SOE* verantwoordelijke minister) 'bij herhaling verzekerd . . . dat de Nederlandse inlichtingendienst de beste was.'² Misschien moet men deze en dergelijke uitspraken met een korrel zout nemen, maar dat de Britse autoriteiten met het werk van BI (dat zij voor omstreeks drie-vierde betaalden³) hogelijk ingenomen waren, is een feit en voorzover dat werk in Londen georganiseerd moest worden, richtte de Britse waardering zich in de eerste plaats tot Somer. *MI-6* alléén, Seymour dus, kon maar weinig ondernemen, Somer ondernam zoveel te meer.

★

Somer had er een zuiver gevoel voor, welke kandidaat-agent wèl, welke niet voor uitzending in aanmerking kwam. Ten volle kon dat natuurlijk alleen beoordeeld worden wanneer de betrokkenen 'te velde' waren. Met dat al heeft van de drie-en-veertig agenten die door BI uitgezonden zijn, slechts één niet voldaan.

Ook aan de opleiding der uit te zenden agenten besteedde Somer alle aandacht. Hij hamerde het er bij hen in dat zij de grootste voorzichtigheid in acht moesten nemen. In Londen hield hij hen strikt gescheiden van alle milieus waar veel Nederlanders kwamen. Geen hunner mocht in 'Oranjevaren' komen – wie zulk een verbod overtrad, werd onmiddellijk en zonder pardon als kandidaat-agent geschrapt. Alle kandidaten kregen hun opleiding, voorzover zij niet door Engelse officieren geschiedde, in de al eerder genoemde villa in het zuiden van Londen die BI gehuurd had, 'Huize Anna' (zo geheten omdat in de gang een lithografie hing met het portret van Anna

¹ Getuige van Lidth, a.v., dl. IV c, p. 392. ² A.v., p. 394. ³ Na de bevrijding stelde de Britse regering bovendien f 750 000 ter beschikking voor de nagelaten betrekkingen van geheime agenten die bij hun werk om het leven gekomen waren; ook de Amerikanen gaven een groot bedrag. Beide bedragen werden door de Nederlandse regering verdubbeld.